

Visie op medezeggenschap

Van een gedragen visie naar concrete afspraken over medezeggenschap

Uitgave van LOC Waardevolle zorg - mei 2020

Deze uitgave is mogelijk gemaakt door alle bij LOC aangesloten cliëntenraden.

Wees welkom om de informatie uit deze brochure verder te verspreiden. Vermeld dan graag LOC als bron.

Download de PDF op www.clientenraad.nl

Voor al je vragen kun je terecht bij de vraagbaak van LOC

Deze is telefonisch bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 9:00 tot 17:00 uur op (030) 284 32 00. Je kunt ook mailen naar vraagbaak@loc.nl

Visie op medezeggenschap

Effectieve medezeggenschap begint bij een heldere visie. In deze publicatie staat de visie op medezeggenschap centraal. We geven een handreiking om het gesprek te voeren over het *waarom* van medezeggenschap. En met alle betrokkenen te komen tot een gedeelde visie op medezeggenschap.

Inleiding: leefwereld en systeemwereld

Wanneer we kijken vanuit het perspectief van mensen die zorg ontvangen, kijken we vanuit hun *leefwereld*. Het gaat erom dat zij zoveel mogelijk hun leven kunnen leiden op een manier zij dat willen. Bij het vertegenwoordigen van deze mensen en het behartigen van hun belangen nemen we deze leefwereld altijd als uitgangspunt. En streven we na dat zorg en ondersteuning zoveel mogelijk aansluit bij de wensen en behoeften van mensen die zorg ontvangen.

Hoe doen we dan samen medezeggenschap?

Het is belangrijk om de visie op medezeggenschap vervolgens uit te werken in concrete afspraken. We hebben namelijk niet alleen met de leefwereld te maken van mensen die zorg ontvangen, en de leefwereld van mensen die hen vertegenwoordigen, maar ook met de *systeemwereld* van organisaties en formele afspraken.

In de medezeggenschapsregeling formaliseren we de afspraken over medezeggenschap, die we vanuit de leefwereld hebben gemaakt. Daarbij hebben we de Wmcz 2018 als kader.

Houd voor ogen dat de medezeggenschapsregeling maximaal aansluit bij de leefwereld van de mensen om wie het gaat. Zo richten we met elkaar het systeem zo in dat we de doelen waar we voor staan kunnen verwezenlijken: samen werken aan Waardevolle zorg.

1. Voorwaarden voor een constructief visiegesprek

Voor aanvang van het gesprek over de visie op medezeggenschap, is het belangrijk om samen de juiste voorwaarden voor het gesprek te bepalen. Enkele aandachtspunten daarbij:

1. Is iedereen betrokken?

- Betrek zoveel mogelijk mensen vanuit de medezeggenschap
- Betrek zoveel mogelijk mensen die te maken hebben met de belangen van cliënten. Zij kunnen ook meedenken als ze niet in de cliëntenraad zitten
- Betrek alle gesprekspartners uit de zorgorganisatie van centrale en lokale raden

2. Weet iedereen waar het over gaat?

- Informeer alle betrokkenen over de bedoeling van het gesprek

3. Het is belangrijk dat de aanwezigen bij het gesprek zelf al hebben nagedacht over:

- Het waarom van medezeggenschap
- Hun huidige en eventuele toekomstige rol in de medezeggenschap
- Om dit optimaal te faciliteren kun je betrokkenen enkele voorbereidende vragen meegeven

4. Zorg voor duidelijkheid in het proces:

- Geef aan waar het eerste gesprek over de visie toe moet leiden
- Bespreek vooraf de verwachtingen van de deelnemers
- Bespreek waar je samen naartoe werkt en wat dat oplevert
- Spreek met elkaar af wie op welke manier betrokken wil zijn
- Spreek met elkaar af op welke manier concrete doelen worden nagestreefd
- Spreek met elkaar een tijdpad af, waarin tempo en deadlines zijn benoemd
- Spreek na afloop van het gesprek goed af wie een voorzet maakt om de visie en eventuele eerste gemaakte afspraken vast te leggen

2. Om over na te denken voorafgaand aan het visiegesprek

Beantwoord voor jezelf de volgende vragen voordat het visiegesprek plaatsvindt.

- Wanneer ben je betrokken geraakt in de medezeggenschap?
- Waarom ben je betrokken geraakt in de medezeggenschap?
- Wat heeft de medezeggenschap je gebracht?
- Waar sta je nu en past dat je ook?
- Welke rol zie jij voor jezelf in de medezeggenschap?
- Hoe zie je de toekomst, waar droom je van?

Tip

Zoek een onafhankelijke gespreksleider; iemand die vanuit een onafhankelijke positie het gesprek kan begeleiden, zodat alle aanwezigen kunnen denken en spreken over de inhoud: de inhoud moet gedurende het gesprek boven tafel komen én blijven. Voor het proces is dan iemand aanwezig die het proces - zonder dat diegene er belang bij heeft - vormgeeft.

3. Het gesprek over visie op medezeggenschap

De betrokkenen bij medezeggenschap gaan met elkaar in gesprek over hun beelden en ideeën bij medezeggenschap. Probeer met elkaar woorden te geven en te dromen over de ideale situatie. Hieronder staan vragen die een leidraad geven bij dit gesprek. Met de antwoorden op deze vragen kan je vervolgens aan de slag om de gezamenlijke visie op medezeggenschap op te stellen.

Tip

Het is belangrijk om de achterliggende waarden van personen te achterhalen. Vraag daarom door. Soms voelt dat ongemakkelijk, maar dan komen we vaak tot de kern van wat mensen vinden en voelen.

Vragen voor het gesprek

- Hoe werkt zeggenschap op individueel niveau: tussen de persoon die zorg ontvangt, de naasten en de zorgverlener
- Wat is medezeggenschap op niveau van
 - de groep;
 - de locatie;
 - het concern;
- Waarom hebben we medezeggenschap?
 - Wat maakt medezeggenschap belangrijk?
 - Wat gebeurt er als er geen medezeggenschap is?
- Waar moet medezeggenschap over gaan?
 - Waar moet invloed geregeld zijn?
 - Op welke plek en met welke gesprekspartners?
- Wat zijn manieren hoe je kunt horen wat er speelt?
 - Bij wie haal je die informatie op?
 - Hoe willen deze personen gehoord worden?
- Hoe ziet jouw ideale medezeggenschap eruit?

Vragen voor de bestuurder

De bestuurder heeft de verantwoordelijkheid (en plicht) dat de medezeggenschap kan bestaan, functioneren en gefaciliteerd wordt in de organisatie:

- Hoe kijk ik naar de plek, de rol en positie van de medezeggenschap?
 - Wat vind ik van medezeggenschap?
 - Waarom vind ik medezeggenschap belangrijk?
 - Wat voegt medezeggenschap toe aan de organisatie?
- Hoe maak ik de medezeggenschap zichtbaar in de organisatie?
 - En waar blijkt dit dan uit?
- Hoe stel ik mijzelf op als gesprekspartner?
- Hoe creëer, behoud en versterk ik de cultuur?
- Hoe zie ik de status quo van medezeggenschap?
 - Wat wil ik daarin ter discussie kunnen blijven stellen?

Welke rollen zijn nodig in de medezeggenschap?

- Mensen die graag in (direct) contact staan met de achterban op diverse manieren
- Mensen die zich willen richten op formeel en informeel overleg¹
- Mensen die expertise hebben over onderwerpen die van belang zijn voor de medezeggenschap
- Mensen die alle betrokken kunnen enthousiasmeren

Aanvullend daarop kan je nog de volgende vragen stellen:

- Welke rollen mis je nog?
 - Probeer dit los te zien van de poppetjes van dit moment
- Wat zou jouw rol kunnen zijn?
 - Waarom is dat jouw rol?
 - Waarom past deze rol jou goed?
- Waar zou je je zelf mee bezig willen houden?

Rol van de ondersteuner

De ondersteuner van de cliëntenraad is verantwoordelijk voor het ondersteunen van het medezeggenschapsproces, maar is daar zelf geen onderdeel van. De ondersteuner kan zijn bijdrage aanbieden in het proces. En zo te ondersteunen om tot een visie en concrete afspraken in de medezeggenschapsregeling te komen.

4. Komen tot een visie

In het gesprek over de visie op medezeggenschap worden onderliggende waarden van alle betrokkenen zichtbaar. Deze waarden zijn de bouwstenen van de uiteindelijke visie. Vervolgens is het belangrijk om te kijken naar gedeelde waarden van alle betrokkenen en deze op een rij te zetten. Voorbeelden van deze waarden zijn vertrouwen, openheid, samenwerking, vertegenwoordiging, autonomie, zingeving of invloed. Andere voorbeelden zijn natuurlijk denkbaar.

Met deze waarden kun je starten met het formuleren van een visie op medezeggenschap. Probeer deze visie in twee à drie zinnen op te schrijven. Natuurlijk is het mogelijk om de visie in een langere tekst uit te leggen, maar een kort en krachtig samengevatte visie werkt vaak goed. Met deze visie kun je verder werken aan het maken van concrete afspraken over de invulling van medezeggenschap in de praktijk. Die concrete afspraken leg je uiteindelijk vast in de medezeggenschapsregeling. Het maken van de documenten is de laatste 25% van het werk.

Afspraken moeten voor beide partijen aan tafel acceptabel zijn. Uiteindelijk komen de handtekeningen van de bestuurder en cliëntenraden onder de afspraken te staan. Daarom moet de visie - als start van de afspraken - een gedeelde visie zijn.

Ondersteuning door LOC

Wanneer je daar behoefte aan hebt, biedt LOC op maat ondersteuning aan bij het proces om te komen tot een gezamenlijke visie, bij het traject om te komen tot een (hernieuwde) medezeggenschapsregeling of het (opnieuw) inrichten van jouw medezeggenschapsstructuur.

Neem voor meer informatie en voor al je andere vragen contact op met de vraagbaak van LOC. Deze is telefonisch bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 09:00 tot 17:00 uur op (030) 284 32 00. Je kunt ook mailen naar vraagbaak@loc.nl.

¹ Informeel overleg is informierend zonder besluiten

***“De visie moet -
als start van de
afspraken - een
gedeelde visie zijn.”***

Advies en
ondersteuning
(op maat) nodig?
**Word ook
lid!**

LOC is een netwerk van mensen die betrokken zijn bij de zorg.
We willen dat elk mens een waardevol leven kan leiden. Ook als die
zorg nodig heeft. We hebben dat verwoord in een visie: 'waardevolle zorg'.
Die vind je op www.loc.nl, net als de mogelijkheden om je aan LOC te verbinden.
Zo kun je bijvoorbeeld lid, vriend, ambassadeur of vrijwilliger worden.

www.loc.nl